

Materiały pomocnicze

Mons - miasto doskonałe?

Koncepcje, które uformowały miasto i jego granice

Informacje ogólne

Główne zagadnienia: doskonałe miasto widziane poprzez planowanie i projektowanie urbanistyczne, bezpieczeństwo, czystość, integrację oraz życie społeczne, zrównoważony rozwój, zarządzanie i zaangażowanie obywatelskie.

Grupa docelowa: młodzież w wieku od 16 lat, zespół od 3 do 25 osób.
Nie jest potrzebna żadna wcześniejsza wiedza.

Języki: angielski, francuski, niemiecki, serbski, węgierski, polski

Miasto / Kraj: Mons, Belgia

Lokacja początkowa: Place du Bastion Vert, Mons

Odległość: 3,5 km

Przewidywany czas trwania

Aktywność przed wycieczką: 20-25 minut

Wycieczka: 2 godziny 30 minut

Aktywność po wycieczce: 30 minut

Przydatne materiały: co najmniej jeden telefon z dostępem do Internetu dla 2 osób, słuchawki, wygodne buty, Opcjonalnie (sprawdź aktywność na ostatnim przystanku): karteczki samoprzylepne, długopisy.

Poziom dostępności: umiarkowany

MATERIAŁY POMOCNICZE

Cele edukacyjne

Ta wycieczka bada koncepcję „idealnego miasta” poprzez ulice Mons, od jego historycznych podstaw po współczesne życie. Przemierzając miasto, uczestnicy odkrywają, w jaki sposób ideały piękna, bezpieczeństwa, inkluzyjności, dynamiki i zrównoważonego rozwoju wpłynęły na kształtowanie przestrzeni miejskich. Wycieczka podkreśla, jak te ideały były wyobrażane, kwestionowane lub przekształcane na przestrzeni lat, zachęcając do refleksji nad tym, dla kogo miasto jest przeznaczone, jak jest postrzegane i co sprawia, że miasto staje się prawdziwie „idealne”.

Cele

Wiedza obywatelska

- Zrozumienie, w jaki sposób ideały piękna, bezpieczeństwa, zdrowia, inkluzyjności, władzy i atrakcyjności kształtowały przestrzeń miejską Mons.
- Odkrycie, jak historyczne wizje miasta wpływają na współczesne życie.

Myślenie krytyczne

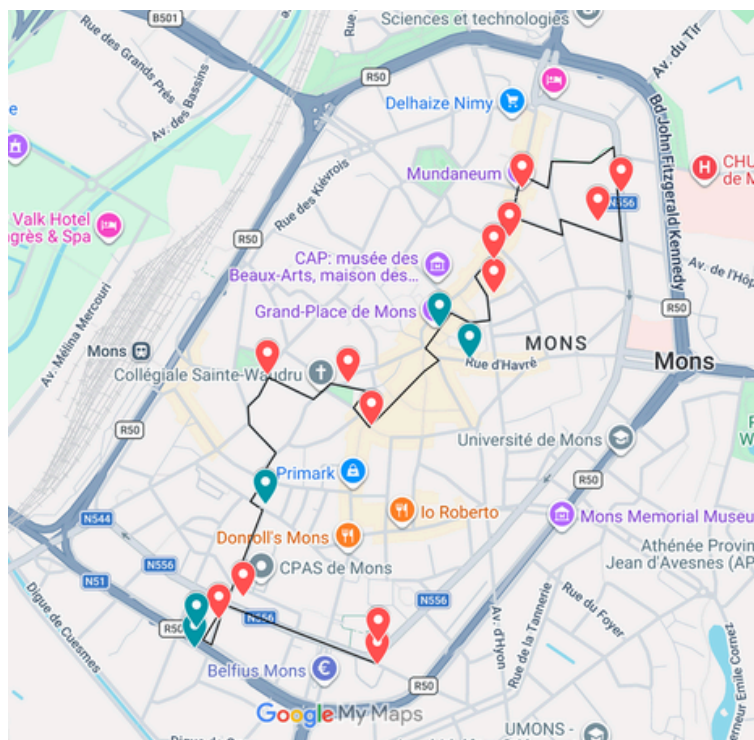
- Spojrzenie na miasto z różnych perspektyw i postawienie pytania o to, czyje potrzeby były traktowane priorytetowo.
- Łączenie dawnych koncepcji „miasta idealnego” ze współczesnymi wyzwaniami w zakresie włączenia społecznego i partycypacji.
- Kwestionowanie utartych schematów dotyczących tego, co czyni miasto „idealnym” i dla kogo takie jest.

Zaangażowanie obywatelskie

- Dostrzeżenie roli mieszkańców i decydentów w kształtowaniu przestrzeni publicznej.
- Wskazanie możliwości wspierania rozwoju miasta bardziej włączającego, zrównoważonego i tętniącego życiem.
- Zachęcanie do udziału w inicjatywach, które oddają różnorodne doświadczenia miejskie.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Trasa wycieczki

Legenda

- Główne przystanki wycieczki
- Dodatkowe przystanki i interesujące miejsca na trasie

Przystanek	Lokalizacja	Typ aktywności	~ czas
1. Jaki rodzaj mieszkania?	Place du Bastion Vert, Ilot de Messina	Jedno pytanie do obserwacji	4 minuty
2. Miasto zieleni	Wiszący Ogród, 2 ulica Piekarska	Genialnie + 360° oraz zdjęcia, aby uzyskać informacje	6 minut
3. Czyste miasto	Łaźnie publiczne, 2 ulica Malplaquet	Wyzwanie do refleksji. Dodatkowe wyzwanie do obserwacji w trakcie całej wycieczki	5 minut
4. Gdzie znajduje się miejsce dla ubóstwa? (1)	Plac Nervienny	Wyzwanie obserwacyjne pomiędzy przystankami 4 a 4'.	3 minuty
4 bis. Jakie miejsce zajmuje ubóstwo? (2)	Stacja kolejowa Mons OR Plac Franklina Roosevelta	Wyzwanie myślenia krytycznego	10 minut

MATERIAŁY POMOCNICZE

Przystanek	Lokalizacja	Typ aktywności	~ czas
5. Architektoniczne reprezentacje władzy	39 ulica Poterie	Wspaniale jest odkrywać informacje poprzez małe wyzwania, które umożliwiają odblokowanie kolejnego rozdziału (zadanie matematyczne, pytanie wielokrotnego wyboru oraz polecenie do dyskusji).	8 minut
6. Miasto kształtowane przez mieszkańców	Ulica Sklepów z Rzeczami Używanymi	Zadanie twórcze	8 minut
Dodatkowy przystanek: Komunikacja miejska	Wielki Rynek	Zagadka obserwacyjna	2 minuty
7. Jaki jest związek z historią?	Pomnik Leopolda 2, w pobliżu kościoła św. Elżbiety	Brak dodatkowych działań	5 minut
8. Gdzie znajduje się miejsce dla Sprawiedliwości?	35 rue de Nimy i 1 rue des Praw Człowieka	Wskazówki dialogowe	10 minut
9. Miasto otwarte	Ulica Strzelców	Cyfrowa oś czasu oraz krótka zagadka oparta na wiedzy (uzupełnij brak). Opcjonalnie: Zadanie twórcze: jakie granice ma Twoje miasto?	8 minut
10. Miasto wspólnej wiedzy	Mundaneum	Łamigłówka logiczna, aby odkryć kolejny przystanek	4 minuty
11. Czuć się jak w domu w mieście otwartym na wszystkich	La p'tite maison folie, 46 ulica de Nimy	Opcjonalnie: zapoznaj się z gospodarką wymienną	4 minuty + 10 minut (opcjonalnie)

MATERIAŁY POMOCNICZE

Dostępność

Trasa wycieczki jest ogólnie dostępna, bez schodów. Mons to jednak średniowieczne miasto, więc ulice nie są całkowicie płaskie i w większości są wybrukowane, co może stanowić wyzwanie dla osób na wózkach inwalidzkich lub osób z dysfunkcją wzroku. Chodniki mogą być w niektórych miejscach wąskie, co może wymagać poruszania się po drogach. Centrum miasta jest w przeważającej części przeznaczone dla pieszych, ale w godzinach szczytu może być zatłoczone, co może utrudniać poruszanie się.

Jeśli chodzi o dostępność różnych budynków:

- Dostęp do ogrodu wiszącego jest znacznie ograniczony, zarówno pod względem czasowym, jak i z powodu dużych schodów, które należy pokonać, aby się do niego dostać.
- Jeśli postanowisz wejść do wnętrza dworca kolejowego, schody ruchome znajdują się obok schodów. Dodatkowo, bliżej drogi prowadzącej pod dworcem, znajdziesz dwie windy.
- Na główną kondygnację Mundaneum można wejść bez opłat. Jest ona dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Dostęp do La P'tite Maison Folie jest zazwyczaj możliwy, jednak wymaga pokonania kilku schodów. Wejście do ogrodu z tyłu również nie jest zbyt komfortowe dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Wycieczka łączy materiały pisemne, materiały 360°, a także treści oraz ćwiczenia interaktywne, wykorzystując zarówno zasoby cyfrowe, jak i tradycyjne, aby zaangażować różne style uczenia się.

Wszystkie elementy treści (w tym czcionki, kontrast, rozmiar tekstu oraz elementy interaktywne) zostały zaprojektowane z myślą o dostosowaniu do potrzeb osób z określonymi zaburzeniami uczenia się.

Pod względem obciążenia poznawczego, wycieczka regularnie motywuje uczestników do obserwacji i refleksji nad ich wizją idealnego miasta. Podczas każdego przystanku uczestnicy mają możliwość wyboru, czy wolą słuchać materiału, czy go czytać.

Bezpieczeństwo

Ogólnie rzecz biorąc, nie ma istotnych obaw dotyczących bezpieczeństwa. Niemniej jednak wąskie chodniki w niektórych lokalizacjach mogą wymagać poruszania się po jezdni, dlatego uczestnicy powinni zachować szczególną ostrożność.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Przed wycieczką

Całkowity czas trwania: 20–25 minut

Cele: Pomoc uczestnikom w: (1) dostrzeżeniu, że różne grupy mogą odmiennie wyobrażać sobie „miasto idealne”, (2) zrozumieniu, że przestrzeń miejska odzwierciedla wartości, decyzje i relacje władzy, (3) wcieleniu się w rolę badaczy architektury miejskiej podczas wycieczki.

Organizacja grupy: Rozpocznij od indywidualnej refleksji, następnie przejdź do pracy w małych grupach (3–5 osób), a całość zakończ wspólną dyskusją. Odgrywaj rolę moderatora – naprowadzaj na wnioski, zamiast podawać gotowe odpowiedzi.

Przydatne materiały: Kartki samoprzylepne (post-it) lub małe arkusze papieru, długopisy lub mazaki, tablica lub flipchart, 1–2 wydrukowane bądź wyświetlone zdjęcia przedstawiające kontrastujące ze sobą przestrzenie miejskie.

1. Pierwsze skojarzenia (5 min)

Zadaj pytanie: „Gdybyście mogli zaprojektować miasto idealne, jakie trzy cechy by miało?”. Każdy uczestnik zapisuje 3 słowa kluczowe (np. bezpieczne, zielone, włączające). Zbierz odpowiedzi na tablicy.

2. Ścierające się wizje (10 min)

Podziel grupę na zespoły i przydziel im role (np. mieszkańcy, przedsiębiorcy, aktywiści, politycy). Z perspektywy swojej roli grupy ustalają 3 priorytety.

Podsumuj ćwiczenie na forum: Czy wizje były zgodne? Czy da się zaspokoić potrzeby wszystkich naraz?

Wniosek: „Miasto idealne” to efekt negocjacji, a nie jeden uniwersalny wzorzec.

3. Obserwacja przestrzeni (5–8 min)

Pokaż 1–2 kontrastujące zdjęcia miast (np. starówka vs. centrum handlowe) i zapytaj: Jakie wartości odzwierciedlają te miejsca? Kto na nich zyskuje, a kto czuje się wykluczony?

Zapowiedz spacer jako śledztwo: uczestnicy stają się badaczami odkrywającymi ślady dawnych wizji w przestrzeni Mons.

Pytanie przewodnie na czas wycieczki:

„Na czym wizję idealnego miasta właśnie patrzą?”

MATERIAŁY POMOCNICZE

W trakcie wycieczki

- Ogólne informacje na temat ułatwień: Na większości przystanków znajdziesz jedno lub kilka pytań do przemyślenia. Możesz wybrać te, które Ci odpowiadają, i omówić je z uczestnikami na przystanku, w mniej formalny sposób pomiędzy dwoma przystankami lub później, po zakończeniu wycieczki.
- Na każdym przystanku uczestnicy mają możliwość zapoznania się z treścią broszury lub wysłuchania nagrania audio.
- Skrzynki „wyzwania miejskiego detektywa” stanowią dodatkowe zadania do zrealizowania pomiędzy przystankami.

Przystanek 1: Place du Bastion Vert, Îlot de Messina

Wskazówki

Przed przeczytaniem opisu okolicy, poproś uczestników o przedstawienie tego, co dostrzegają. Zachęć ich do zwrócenia uwagi na rodzaj zastosowanych materiałów, architekturę budynków oraz ich otoczenie.

Notatki

- Blokhauz Messinesa otrzymał swoją nazwę od lokalizacji, w której znajdował się kościół Notre-Dame de Messines.
- Budowa została zakończona w 2001 roku, po 25 latach. 600 mieszkań przekazano spółdzielni mieszkaniowej, co umożliwia korzystanie z nich osobom z różnych środowisk społecznych.

Pytania do przemyśleń

- Gdybyś miał dzisiaj projektować domy, co byś uznał za najważniejsze: prywatność, dostępność cenowa, ekologia czy społeczność?
- Kto powinien mieć prawo do decydowania o wyglądzie mieszkań w mieście: politycy, architekci, mieszkańcy czy deweloperzy prywatni? Dlaczego?

Przystanek 2: Ogród Wiszący, Rue de la Boulangerie 2

Wskazówki

Zachęć uczestników do zamknięcia oczu i podzielenia się swoimi spostrzeżeniami na temat tego, co usłyszeli. Daj im możliwość odkrycia treści przystanku, zanim przystąpią do aktywności związanej z kodem QR (muszą poruszyć lampą, aby odnaleźć klucz. Po jego dotknięciu uzyskają dostęp do 360-stopniowego widoku ogrodu). Możesz zapytać o ich opinie, zanim poprosisz o zeskanowanie drugiego kodu QR, który prowadzi do prezentacji inicjatyw ekologicznych Gminy w serwisie Genially. Uczniowie mają możliwość samodzielnego odkrywania tych treści w wybrany przez siebie sposób.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Notatki

Zazielenianie elewacji budynków to projekt „Agence de développement Centre Ville de Mons” we współpracy z gminą. Każdy mieszkaniec lub właściciel firmy ma możliwość skorzystania ze spersonalizowanego wsparcia oraz dostępu do roślin.

Pytania do przemysłów

W Twoim wymarzonej miejscie, jaką powierzchnię przeznaczyłbyś na przyrodę?

W gęsto zabudowanym mieście o bogatej historii, co powinno mieć większe znaczenie: mieszkania, transport czy tereny zielone?

Czy zgodziłbyś się na mniejszą liczbę miejsc parkingowych lub pasów ruchu dla samochodów, jeśli oznaczałoby to więcej drzew i parków?

Czy korzystniej jest mieć małe zielone „wyspy” w różnych miejscach, czy może jeden duży park na obrzeżach miasta?

Czy osobiście zaangażowałbyś się w projekty takie jak sponsorowanie drzew czy sadzenie roślin? Dlaczego tak, a dlaczego nie?

Przystanek 3: Les Bains-Douches, ulica Malplaquet 2

Wskazówki

Gdy w tekście wspomniany jest Wojewódzki Instytut Higieny i Bakteriologii, skieruj się w stronę bulwaru i pokaż uczestnikom żółty budynek znajdujący się po drugiej stronie ulicy, pamiętając o zasadach bezpieczeństwa (samochody mogą nadjeżdżać z prawej strony ulicą obok bulwaru). Zachęć ich do rozwiązania zagadki, zanim odkryją pozostałą część treści. Przed wyjściem wskaż wieżę policyjną, która zostanie przywołana później.

Wyzwanie miejskiego detektywa: Jako dodatkowe zadanie, zachęć uczestników, aby przez cały czas trwania wycieczki wypatrywali „empêche-pipi”. Możesz nawet zorganizować małą nagrodę dla tych, którzy jako pierwsi je dostrzegą.

Notatki

Budynek łaźni publicznych (1908–1909) obecnie pełni funkcję ośrodka kultury. La Trouille było centrum gospodarczym oraz kluczowym elementem krajobrazu rozległej dzielnicy, która wyraźnie różniła się od pozostałej części miasta (patrz następny przystanek).

Higienizm drugiej połowy XIX wieku oraz początku XX wieku stanowił doktrynę, którą podzielały kręgi katolickie zaangażowane w sprawy społeczne, w tym zwolennicy Le Playa, postępową burżuazję oraz środowiska socjalistyczne.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Rozwiązanie

Na budynku znajdują się następujące nazwiska: Metchnikoff (odkrył, że pewne komórki pochłaniają mikroby), Jenner (twórca pierwszej szczepionki), Pasteur (pasteryzacja i szczepionki), Welch (nowoczesna bakteriologia), Lister (chirurgia antyseptyczna), Villemin (udowodnił, że gruźlica jest chorobą zakaźną)... Wszystkie one przedstawiają ewolucję od „leku leczniczego” do środka profilaktycznego.

Pytania do przemysłów

- Kto ustala, co oznacza „czyste miasto”? Co to dla ciebie znaczy?
- Łaźnie publiczne były budowane częściowo z myślą o zdrowiu, a częściowo o produktywności. Co według Ciebie jest obecnie priorytetem dla miast: dobrobyt, gospodarka, wizerunek czy kontrola?

Przystanek 4: Plac Nervienne

Wskazówki

Zadaj uczestnikom początkowe pytania dotyczące tekstu i zbierz ich odpowiedzi. Możesz również zastosować tę samą metodę do ostatnich pytań związanych z placem Nervienne'a lub po prostu poprosić uczestników o omówienie ostatniego pytania w małych grupach.

Notatki

- Plac ten został utworzony w latach 60. XIX wieku po zniszczeniu fortyfikacji, z których do dzisiaj przetrwały „kazamaty” wzniesione przez Holendrów w 1815 roku.
- Przeznaczenie: od wielu lat służy jako (bezpłatny) parking z uwagi na swoje wymiary. W każdą niedzielę odbywa się tutaj największy i najbardziej zatłoczony targ w Mons.
- Hospicjum Glépin (czerwony budynek) było pierwszym obiektem, który przyjął rodziny.
- Dzielnica jest identyczna z tą, w której usytuowany jest pierwszy przystanek (Messines) i łączy się z nią silne poczucie tożsamości, chociaż poczucie pochodzenia z Mons wydaje się bardziej wyraźne (por. „Les cahiers de la MMM”, nr 8).

Wyzwanie miejskiego detektywa: To jest budynek, którego poszukujesz. Znajduje się przy ulicy Bouzanton.

Rozwiązanie

- Niebieski

MATERIAŁY POMOCNICZE

Przystanek 4 bis: Dworzec kolejowy Mons

Wskazówki

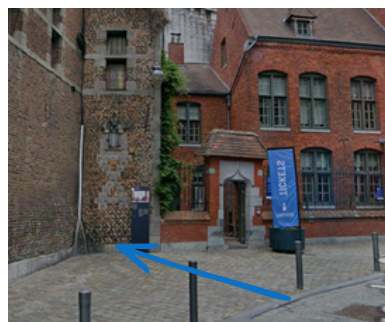
Jeśli dysponujecie wystarczającą ilością czasu, możecie wejść do wnętrza dworca. W przeciwnym razie skorzystajcie ze zdjęć. Zbierz pierwsze wrażenia uczestników. Zaproponuj im udział w zadaniu symulacyjnym i ponowne podzielenie się swoimi odczuciami.

Jeśli chcesz pogłębić temat tego przystanku, zachęć uczestników do zapoznania się ze stroną „Idąc krok dalej”. W przeciwnym razie po prostu ją pomiń i przejdź bezpośrednio do pytania refleksyjnego.

Przechodząc obok skweru Franklina Delano Roosevelta, zwróć uwagę na brak ławek (w porównaniu do skweru Nervienne).

Po tym przystanku zwróć również uwagę na rozwiązanie zapobiegające oddawaniu moczu na mury (empêche-pipi).

Jeden taki element znajduje się po prawej stronie kolegiaty (po drugiej stronie ulicy), a drugi obok Domu Hiszpańskiego.

Notatki

- Dodatkowe informacje na temat historii dworca kolejowego w Mons można znaleźć na stronie telemb.be.
- Więcej zdjęć poprzednich budynków dworca znajduje się na portalu YouTube.
- Inna ciekawa data: 2023 rok – Walonia finansuje projekt „Terytorium Bez Bezdomności” (Zero Homeless Territory). Mons otrzymuje z tego funduszu 4,5 miliona euro na projekt Aristotle, którego celem jest stworzenie nowych miejsc mieszkalnych dla osób w potrzebie. Efekt jak dotąd: trzy małe domki (tiny houses) powstały przy centrum Poliade na obrzeżach miasta.

Pytania do przemyśleń

- Czy w Mons i okolicach możesz podać inne przykłady, w których urbanistyka wyklucza niektóre osoby? Kto może czuć się w mieście jak u siebie?
- Jakie są różnice między poczuciem bezpieczeństwa a poczuciem zagrożenia?
- Jak zapewniłbyś bezpieczeństwo w swoim wymarzonej mieście?

MATERIAŁY POMOCNICZE

Przystanek 5: Architektoniczne symbole władzy, 39 rue de la Poterie

Wskazówki

Upewnij się, że stoisz w taki sposób, aby mieć widok zarówno na dzwonnice, jak i na kolegiatę św. Wawrzyńca. Zadbaj o to, aby uczestnicy kliknęli „Wyślij” przy pierwszym i trzecim pytaniu, aby potwierdzić swoje odpowiedzi. Możesz zaprosić uczestników do udzielenia odpowiedzi na ostatnie pytanie w Genially, w małych grupach 3-4-osobowych lub w większej grupie.

Notatki

- Zamek Hrabiów, o długości 325 metrów i zajmujący ponad pół hektara, był uznawany za najważniejszą twierdzę hrabstwa. Od X wieku pełnił funkcję głównej rezydencji hrabiów Hainaut. W 1433 roku hrabiowie zaprzestali jego używania jako głównej siedziby, a z czasem przekształcił się w sąd, więzienie, a później w azyl. Z powodu braku konserwacji stopniowo popadał w ruinę, aż w 1661 roku zawaliła się Wieża Zegarowa.
- Kanoniczki z Mons były wysoko postawionymi przedstawicielkami szlachty, które stworzyły potężną i w dużej mierze autonomiczną kapitułę religijną. Zaplanowana przez nie wieża o wysokości 190 metrów była zamierzonym potwierdzeniem bogactwa, niezależności i autorytetu ich instytucji, zarówno w stosunku do władzy cywilnej, jak i innych instytucji religijnych.
- Zanim zbudowano dzwonnice, ratusz, wzniesiony w 1323 roku, stanowił główny symbol autonomii miasta, wyznaczając moment, w którym magistrat miasta uwolnił się spod władzy hrabiów. Dzwonnica wzmocniła i pogłębiła tę niezależność. Co ciekawe, planowano dobudować drugie piętro ratusza, lecz nigdy go nie zrealizowano.

Przystanek 6: Ulica Fripiers

Wskazówki

W przypadku zadań kreatywnych zachęć uczestników do dyskusji nad swoimi pomysłami w grupach 3–4-osobowych, a następnie do utworzenia padletu i udostępnienia ich w sieci.

Wyzwanie Miejskiego Detektywa: Wielki Rynek

Wskazówki

Podczas spaceru po centrum miasta oraz Wielkim Placu zachęć uczestników do zwrócenia uwagi na kwestie, o których mówiono wcześniej: liczbę ławek, ich kształt, przestrzeń przeznaczoną dla samochodów...

Po przejściu przez Grand Place poproś uczestników o rozwiązanie wyzwania „Miejski Detektyw” (cyfrowej zagadki przedstawiającej główny plac). Mogą to zrobić samodzielnie lub w parach. Przedtem przetestuj zagadkę, aby w razie potrzeby móc wyjaśnić, jak przesuwać elementy.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Przystanek 7: Pomnik Leopolda II

Wskazówki

Jeśli pragniesz spojrzeć na treść tego punktu z szerszej perspektywy, zachęć uczestników do zapoznania się z sekcją „Aby przejść dalej”. W przeciwnym razie wystarczy, że przeczytasz ostatnie zdanie tej strony i przejdziesz do następnego punktu.

Notatki

Borinage to historyczny i geograficzny region Belgii, znajdujący się w Walonii, w prowincji Hainaut, na zachód i południowy zachód od Mons. Niegdyś istotny ośrodek górnictwa węglowego, słynie z przemysłowego dziedzictwa, hałd żużla oraz kultury robotniczej mieszkańców, określanych mianem „Borains”.

Przystanek 8: Sąd, rue de Nimy i Rue des droits de l’homme

Wskazówki

Zatrzymajcie się na początku na ulicy „Rue de Nimy” przed budynkiem sądu. Poproście uczestników o odpowiedź na pytanie z pierwszej karty cyfrowej w dużej grupie. Następnie przejdźcie w kierunku ulicy „Rue des Droits de l’homme”. Poproście uczestników o przeczytanie opisu i udzielenie odpowiedzi na pytania 2 i 3 z kart cyfrowych w dużej grupie. Do każdego z tych pytań podzielcie się informacjami, które znajdziecie poniżej w sekcji „Rozwiązania”. Na koniec zaproście uczestników do dyskusji na temat pytania 4 w grupach 3-4-osobowych.

Notatki

- Rozbudowę Sądu (rue de Nimy) zrealizowano z wykorzystaniem szkła, co miało symbolizować dostępność oraz przejrzystość wymiaru sprawiedliwości.
- Zwiedzanie Valenciennoise: zabytku z XIV wieku, który stanowi ostatni widoczny ślad drugich średniowiecznych murów miejskich.
- Mons to miasto sprawiedliwości. W budynkach sądowych mieszczą się następujące instytucje sądownicze: Sąd Apelacyjny, Sąd Pracy, Sąd Assize, Biuro Dyrektora Prokuratury Publicznej oraz Sąd Handlowy.
- Sąd Okręgowy w Hainaut (z siedzibą pod adresem 35 Rue de Nimy) zajmuje się sprawami cywilnymi i karnymi, w tym sprawami wymagającymi zastosowania norm międzynarodowych lub europejskich.
- W Belgii wiele zakładów karnych przypomina małe zamki. W przeszłości architektura miała na celu wyrażenie władzy państwowej oraz budzenie szacunku. Masywne mury, wieże i forteczne formy miały charakter symboliczny, a nie dekoracyjny, odzwierciedlając przekonanie, że architektura może wspierać dyscyplinę, resocjalizację i odstraszanie. Zainspirowane fortecami i klasztorami, więzienie zostało zaprojektowane jako odrębny świat, odizolowany od miasta.
- Niektóre dane dotyczące przyszłego więzienia można znaleźć na stronie RTBF.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Rozwiązania

Możemy interpretować tę architekturę jako manifest przejrzystości, z przekonaniem, że sprawiedliwość nie ma nic do ukrycia, że należy do wszystkich i że jest dostępna dla opinii publicznej.

W XIX wieku w Belgii zbudowano wiele nowoczesnych więzień, które wyraźnie podkreślały prawo państwa do stosowania przymusu w celu utrzymania porządku społecznego. Ich architektura, przypominająca zamek, symbolizuje zarówno ostrzeżenie dla społeczeństwa, jak i jego ochronę. To niepokojący symbol i „najpiękniejsza rzecz, jaką można sobie wyobrazić”, jak określił to Verlaine, mówiąc o więzieniu w Mons.

Przystanek 9: Ulica Arbalestrierów

Wskazówki

Zadaj grupie pytanie otwierające. Jeśli nie znajdą odpowiedzi, podziel się sugestią: „Obróć się lekko w prawo i spójrz nieco dalej. Co dostrzegasz?”.

Odpowiedź: Zauważasz wieżę, Tour Valenciennoise, jedną z nielicznych zachowanych wież starożytnych murów miejskich, które również są ukazane w tym dziele sztuki. Obecnie zastąpiła ją wieża Boulevards.

Uczestnicy poznają pierwszą część materiału. Następnie w parach analizują oś czasu i realizują krótką aktywność „uzupełniania luk”. Na koniec odkrywają ostatnią część materiału.

Możesz zaprosić ich do uczestnictwa w wyzwaniu miejskiego detektywa (dyskusja w małych grupach) podczas spaceru do kolejnego przystanku (opcjonalnie).

Notatki

- Wejście do „Passage du Centre” w przeszłości być za tymi drzwiami na Grand Rue.
- Więcej informacji na temat Doudou można znaleźć na stronie VisitMons.

Pytania do przemyśleń

- Co dzisiaj oznacza otwarte miasto i jak się ono przejawia?
- Bardzo często obserwujemy, że im bardziej miasto się rozwija na zewnątrz, tym bardziej jego centrum staje się puste. Czy otwarte miasto zawsze jest lepszym miastem?
- Nawet bez murów, jakie granice wciąż funkcjonują w miastach? (Granice ekonomiczne? Bariery społeczne i kulturowe? Przestrzeń turystyczna w porównaniu do lokalnej? Reputacja okolicy?...)
- Co miasto powinno zabezpieczać podczas swojego rozwoju?

MATERIAŁY POMOCNICZE

Przystanek 10: Mundaneum

Wskazówki

Jeśli chcesz, możesz przedstawić uczestnikom zawartość pudełka (idee leżące u podstaw Mundaneum), aby dostarczyć im kontekstu. Możesz również zwiedzić główną część Mundaneum, jeśli masz chwilę czasu.

Notatki

- Więcej informacji na temat Mundaneum i jego historii można znaleźć na jego [stronie internetowej](#) w sekcji dotyczącej osi czasu.
- Idee Otleta i La Fontaine'a powstały w wyniku istotnych wydarzeń, które miały miejsce pod koniec XIX wieku: postępu w odkryciach naukowych, transporcie i komunikacji, co umożliwiło nowy przepływ towarów i idei.
- Otlet dostrzegał zagrożenie związane z własnym pomysłem. Centralizacja całej wiedzy świata w jednym miejscu to władza, a władza może być nadużywana. Dlatego zaprojektował Cité Mondiale nie tylko jako repozytorium prawdy i wiedzy, ale także jako ich strażnika, zabezpieczenie przed manipulacją. Sto lat później narzędzia uległy zmianie. Zagrożenie pozostało. Stworzyliśmy internet; scentralizowaliśmy wiedzę i wciąż toczymy spory o to, kto ją kontroluje...

Pytanie do przemyślenia

Jaka byłaby zasada założycielska Twojego wymarzonego miasta, gdybyś miał możliwość zbudować je od podstaw?

Rozwiązanie

W tej zagadce zapis „UMONS – 81327” oznacza, że przyjmujemy literę „M” jako pierwszą literę alfabetu, „N” jako drugą... a „A” staje się piętnastą literą. Idąc tym tropem, szyfr „***** – 203262319” to w rzeczywistości „20.3.26.23.19”, co po odkodowaniu daje słowo „FOLIE”.

Przystanek 11: Dom Szaleństwa dla Dzieci

Wskazówki

Jeśli chcesz i masz przynajmniej 6 osób w grupie, możesz zrealizować „ćwiczenie wymiany umiejętności” w dużej grupie na zakończenie przystanku.

Na zakończenie wycieczki masz możliwość wejścia do środka i zapytania, czy istnieje możliwość oprowadzenia uczestników po tym miejscu (upewnij się, że nic się nie dzieje i że nie ma zbyt wielu osób). Uczestnicy mogą wykorzystać tę okazję, aby porozmawiać z lokalnymi mieszkańcami korzystającymi z tego miejsca. Możesz także zwiedzić ogród znajdujący się z tyłu.

Notatki

Koncepcja „Maison Folie” została stworzona z okazji Lille 2004, Europejskiej Stolicy Kultury.

MATERIAŁY POMOCNICZE

- W 2002 roku Maison Folie został po raz pierwszy zmodernizowany. Głównym celem było zapewnienie, aby osoby korzystające z przestrzeni czuły się jak mieszkańcy, a nie tylko przechodnie. Drugim celem było umieszczenie „dostępu” do kultury w centrum projektu, co odzwierciedla ideę, że kultura odgrywa kluczową rolę w mieście, zwłaszcza od 2015 roku (Mons, Europejska Stolica Kultury).
- Więcej informacji o l'Accorderie Montoise można znaleźć na [RTBF](#).
- Więcej informacji na temat nadchodzącego [Maison Folie](#) można znaleźć na ich stronie internetowej.

Pytania do przemyśleń

- Idealne miasto to nie tylko ogromne projekty i zachwycająca architektura. Czasami chodzi o dom pod numerem 46, który zdecydował się zaufać mieszkańcom. Gdzie w twoim mieście znajduje się to miejsce?
- Czy idealne miasto to coś, co tworzysz? Czy może coś, co naturalnie się rozwija, gdy nie ingerujesz i pozwalasz ludziom uczestniczyć?

Po wycieczce

Całkowity czas trwania: 30 minut

Cel: Wsparcie uczestników w refleksji nad odkryciami dokonanymi podczas wycieczki oraz powiązanie historii Mons z aktualnymi wyzwaniami miejskimi

Zarządzanie grupą: Małe grupy oraz dyskusja zbiorowa

Przydatne materiały: karteczki samoprzylepne, długopisy

Refleksja osobista (10 minut)

Poproś uczestników, aby poświęcili dwie minuty na ciszę i przypomnieli sobie wycieczkę. Uczniowie udzielają odpowiedzi indywidualnie na karteczkach samoprzylepnych lub w większej grupie, jeśli grupa jest niewielka:

Jakie miejsce lub opowieść wydały Ci się najbardziej interesujące? Najbardziej zaskakujące? Dlaczego?

Który przystanek najlepiej pokazuje, że miasta formują się w wyniku ludzkich decyzji, a nie przypadkowych okoliczności?

Czy podczas wycieczki dostrzegłeś miejsce, w którym interesy lub potrzeby różnych grup wydawały się być w konflikcie? Wyjaśnij.

Gdybyś miał możliwość zmiany jednej rzeczy w Mons, aby zbliżyć je do swojej wizji idealnego miasta, co by to było?

Czy istniało jakieś miejsce, które zakwestionowało Twoją wizję idealnego miasta? Dlaczego?

Czy istnieją inne aspekty idealnego miasta, które chciałbyś zbadać?

MATERIAŁY POMOCNICZE

2. Refleksja grupowa (opcjonalnie)

Powrót do pytań refleksyjnych z wyjazdu

Jeśli nie miałeś/aś okazji, aby to zrobić podczas wycieczki, możesz powrócić do niektórych pytań refleksyjnych przedstawionych w tym materiale pomocniczym. W zależności od liczby grupy, możesz omówić je bezpośrednio w dużej grupie lub poprosić uczestników o wcześniejsze przedyskutowanie ich w mniejszych grupach 3-4-osobowych.

3. Aktywność zespołowa:

Tworzenie idealnego miasta (20 minut)

Podziel uczestników na niewielkie grupy (3–4 osoby).

Wszystkie grupy mają do wykonania następującą misję: „Jesteście teraz radą miejską odpowiedzialną za stworzenie idealnego miasta. Musicie uzgodnić wspólny projekt i zaprezentować go mieszkańcom”.

Uczestnicy powinni wyrazić zgodę przynajmniej w kwestii:

- 3 elementy, które miasto absolutnie potrzebuje (rzeczy, które należy traktować priorytetowo lub rozwijać)
- 1 element, który chcieliby zmniejszyć, przekształcić lub przenieść (i w jaki sposób)
- 1 wartość, która będzie prowadzić wszystkimi ich decyzjami

Zaznacz, że mogą również uwzględnić elementy idealnego miasta, które nie zostały poruszone podczas wycieczki. Po 10 minutach refleksji poproś grupy o zaprezentowanie swojej wizji idealnego miasta.

Na zakończenie poinformuj uczestników, że mają możliwość stworzenia własnej wycieczki, wykorzystując koncepcję idealnego miasta w innym miejscu lub rozwijając inny temat.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Referencje

- Dom Pamięci „Czarne Siostry”: <http://www.mmemoire.be/la-maison-de-la-memoire/notre-projet/les-soeurs-noires/>
 - Zeszyty MMM nr 8 do eksploracji dzielnicy Messines.
 - Historia dworca kolejowego w Mons: <https://www.telemb.be/actu/de-1841-aujourd'hui-lhistoire-des-gares-de-mons/37259>
 - Dworzec kolejowy w Mons, archiwalne zdjęcia: <https://www.youtube.com/watch?v=s1qNXQJvJgk>
 - Doudou, ogólna prezentacja: <https://www.visitmons.be/fr/unesco/article/le-doudou-690772>
 - Strona internetowa Maison Folie: <https://maisonfolie.surmars.be/>
 - Bank Czasu Mons, RTBF: <https://www.rtbf.be/article/l-accorderie-a-mons-un-endroit-ou-les-personnes-echantent-leurs-competences-9422257>
 - Strona internetowa Mundaneum: <https://mundaneum.org/le-mundaneum/histoire/>
- Co więcej, aby teoretycznie podejść do zagadnienia „kto kształtuje miasta”, możesz przeanalizować:
- Henri Lefebvre. (1968). Prawo do miasta. Anthropos – angielskie tłumaczenie z 1996 roku.